

Siverek Nüfus Bilgileri

Yıl	Siverek Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu
2016	250.100	126.637	123.463
2015	245.385	124.017	121.368
2014	238.979	119.958	119.021
2013	232.290	116.120	116.170
2012	227.017	113.411	113.606
2011	221.875	110.825	111.050
2010	215.988	108.021	107.967
2009	210.400	105.184	105.216
2008	204.638	102.122	102.516
2007	201.768	100.397	101.371

Siverek Nüfusu Yıllara Göre Artış Grafiği

Yıl	Nüfus
2016	250.100
2015	245.385
2014	238.979
2013	232.290
2012	227.017
2011	221.875
2010	215.988
2009	210.400
2008	204.638
2007	201.768

TARIM

Siverek'te toplam arazi varlığı 4.320 Km² dir. Tarım yapılabilecek arazi 2.417.000 dekar olup , bunun sadece 300.000 dekarında sulu tarım yapılabilmektedir. Toplam alanın 1.100.000 dekarında tarım yapılamamaktadır. Orman arazisi 14.000 da, çayır mera arazisi 815.000 dekarıdır. Ekime elverişli arazinin büyüklüğü, son yıllarda tarlalarda taş toplanması ile arazinin büyümesi, tarımda makineleşmenin gelişmesi, gübre kullanımı gibi gelişmelerle birlikte ürünlerde büyük oranda artış olmuştur. GAP bölgesinde bulunan Siverek henüz bu devasa projenin nimetlerinden yararlanamamaktadır. Toprak tahlillerinin sağlıklı yapılamaması, çiftçilerin ürün planlaması konusundaki bilgi eksiklikleri, piyasa şartları, bankalarla yaşanan prosedür sorunları nedeniyle yaşanan kredi sorunları çiftçilerin sorunlarından bazıları olup en önemli sorunlar sulama ile ilgili olarak yaşanmaktadır. Siverek-Hilvan-Viranşehir bölgeleri için GAP projesi kapsamında yapılması planlanan pompaj sulama sistemine yeterince ilgi gösterilmemekte projede belirtilen tarihler geçmiş olmasına rağmen hala başlanılamamıştır. Pompaj sulama projesinin hayata geçirilmesiyle birlikte özellikle Karakeçi bölgesi ve Hilvan- Viranşehir arasında bulunan arazilerin sulu tarıma kazandırılması bölge ekonomisine büyük bir katkı sağlayacaktır. Hilvan Siverek ovalarının Atatürk barajından pompaj sistemiyle sulama projesi ile 156 bin 373 hektar arazi sulanacaktır. Bölgede 6 pompa istasyonu ve iki adet baraj yapılarak 127 köyde yaklaşık iki bin çiftçinin projeden faydalanması hesaplandığında ilçe ekonomisine yıllık kazancı 150 milyon dolar olarak hesaplanmıştır. GAP bölgesine bulunan bu bölgenin hala sulama faaliyetlerinden faydalanmaması ciddi bir ekonomik kayıptır.

Hilvan-Siverek Pompaj Sulaması Atatek firmasının kontrolünde iken GAP Eylem Planı programından çıkarılmış olup XV. Bölge DSİ'nin kontrolünde sürdürülen bir projedir. Mardin Derik ilçesine uzanan bir kanaldır. Etüt alanı 22.943 ha, Sulama Alanı Net olarak 17.522 ha'dır. Projenin ilerleme hızı finans Kaynaklarına bağlıdır.

Halen Atatürk Barajına yakın alanlarda motopomp sulama sistemi kullanılmakta uzak yerlerde ise çiftçiler su kuyularından, elektrikle sağladıkları sistemleri kullanarak sulama yapmaktadırlar. Ancak bölgede sık sık yaşanan elektrik kesintileri ve elektrik akım dalgalanmaları köylerde hayatı yaşanmaz hale getirmektedir. Verimi büyük ölçüde azaltan ve büyük maliyetlerle karşı karşıya kalan çiftçiler Tedaş'la sorunlar yaşamaktadır. Bölgemizde bazı tarım alanlarının barajlardan devlet desteğiyle yapılan kanallardan sulama yapılması, kanalların olmadığı bölgelerde ise sondajla ve elektrik trafolarından yararlanılması yüksek elektrik faturaları haksız rekabete yol açmaktadır. Su kuyularında bilinçsizce çekilen sular yeraltı su kaynaklarını da tüketmektedir. Siverek ve Hilvan da yapımı planlanmış olan sulama kanalları bir an önce yapılmalı bu sulama sistemi sağlanıncaya kadar da çiftçilere sulama maliyetini düşürmek için elektrik makul fiyatlardan verilmelidir. Siverek Bölgesi GAP sulama kapsamına alınmalıdır. Şehirde yaşanan dalgalanmalar makine ve cihazlarda ciddi problemler oluşturmaktadır. Gerekli trafo ve altyapı çalışmaları tamamlanmalıdır. Son dönemlerde elektrik maliyetlerindeki artış ve yaşanan ödeme sorunları çiftçileri susuz tarıma yöneltmektedir. Ayrıca bölgede yapılmakta olan arazi toplulaştırılması bürokratik engeller ve sürenin uzaması dolayısıyla sorunlar yaşanmaktadır. Toplulaştırmadan sonra arazilerin birleştirilmiş olması verim artışı sağlayacaktır. Ayrıca taşlık olan bölgeler başta olmak üzere ağaçlık alanların artırılması için devlet destekleri verilebilir. Başka bölgelerde teşvik edilen badem, ceviz ,zeytin üretimi için projeler üretilmelidir. Lisanslı depoculuğa geçiş bahanesiyle İlçede TMO 'nin faaliyetine son verilmesi yerine çiftçilerin alternatiflerin olmaması dolayısıyla ürün fiyat dengesizlikleri oluşmakta bu durum çiftçilerin mağduriyetine neden olmaktadır. Tarım Bakanlığının desteklemeler ve ürün fiyatlandırılması konusunda zamansız açıklamaları çiftçilerin mağduriyetlerine neden olmaktadır. Ürün biçilmeden önce bakanlığın fiyat açıklaması bu sorunu ortadan kaldıracaktır.

HAYVANCILIK:

Siverek'te yaşıyan insanların % 40 gibi büyük bir kısmı geçimini hayvancılıkla sağlamaktadır. 1.200.000 küçükbaş ve 200.000 büyükbaş hayvan varlığıyla rakamsal olarak da bölgede önemini korumaktadır. 2007 yılına göre yaklaşık % 45 azalan küçükbaş hayvan sayısı ve uzun bir süredir kurulma çalışmaları süren Hayvancılık organize sanayi bölgesinin kurulmamış olması, modern hayvancılık tekniklerinin uygulanmıyor olması ciddi bir sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine de sanayinin gelişmemiş olduğu Siverek'te hayvancılık en önemli ekonomik girdilerden biridir. Bölgedeki arazinin taşlık olması doğal olarak çiftçileri özellikle küçükbaş hayvancılığa teşvik etmektedir.

Bölgede küçükbaş hayvancılık için dış (mera) besi, büyükbaş hayvancılık içinde kapalı ve açık besi uygulansa da daha çok büyükbaş hayvancılık için kapalı besi yapılmaktadır. Kapalı besiye alınan büyükbaş hayvanlar için kullanılan yemler Karma fenni yemler, pamuk küspesi, kepek, saman, arpa ve mısırdır. Büyükbaş hayvan olarak en yaygın ırklar smental, yerli kara, montafon türleridir. ırklarının besiye alındığı 400-500 hayvan kapasitesi ile çalışan bir beside ortalama olarak 365 gün besi sürmekte ve kullanılan yemler;

	Miktar (Ton)	2014 yılı değerleri (Kg fiyatı TL)
Fenni Yem	250	8
Pamuk Küspesi	100	0,600
Kepek	500	0,550
Saman	500	0,700
Arpa	500	0,750
Mısır	300	0,700

Hayvancılık için yapılan masraflar (Yıllık olarak)400-500 kapasiteli bir besi için yaklaşık maaliyetler

	(TL olarak)
Veteriner Ücreti	10.000
İlaç	40.000
Aşı	35.000

Vitamin, mineral	30.000
Tuz	5.000
Yular zincir	20.000
Nakliye (Hayvan materyali alış satışı)	30.000
Yükleme boşaltma işçilik	20.000
Elektrik gideri (1 trafo için)	40.000

Siverek İlçesindeki Hayvan Varlığı (Adet)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2
Küçük Baş	600,000	710,000	560,000	710,000	570,000	470,000	570,000		
Büyük Baş	53,000	46,000	38,000	28,000	578570	50,000	50,000		
Kanatlı	260,000	180,000	250,000	250,000	250,000	103,000	200,000		
Arı Kovanı	30,000	20,000	34,000	34,610	33,105	33,000	44,000		

ARICILIK

- ✘ İlçede 2013 yılında Zincirliçay, Dağbaşı, Sumaklı Köyleri başta olmak üzere 40-50 civarında köyde 300 Arı Yetiştiricisi konaklama yapmıştır.
- ✘ Siverek'te toplam 200 arıcı bulunmaktadır. Her yıl ortalama 100 arıcı dışarıdan gelmektedir.
- ✘ Gezginci arıclar ovada haziran ayında 15-20 gün, Karacadağ'da ise temmuz ortalarına kadar kalmaktadırlar.
- ✘ Yapılan araştırmaya göre Siverek'te 100.000 kovan kapasitesi bulunmaktadır. Siverek'te sanayileşme olmadığından daha doğal bir çevre bulunmakta sular ve hava çok kirlenmemektedir. Dolayısıyla organik arıcılık için önemli bir avantaj sunmaktadır. Ancak

bölgede hava sıcaklıklarının fazla olması çiçek varlığının mevsimlere göre az sürmesi, bahçedilik faaliyetinin az olması, arıcılık faaliyetlerini kısıtlamakta ancak gezginci arıcılık faaliyetleri için ilkbaharın ilk ayları uygundur.

- ✘ Siverek Bal Üreticileri Birliği bulunmakta ancak faaliyetleri üye sayısının azlığı dolayısıyla yeterli değildir. Siverekte bal ambalajlama ve balmumu temel petek üretimi için işletme kurulmuş gerekli ekipman alındığı halde işletilememiş ve faaliyetine son vermiştir.

SİVEREK HAYVAN PAZARI

Siverek hayvan pazarı bölgenin en hareketli en önemli hayvan pazarlarının başında gelmektedir. **Kayıtlı 180** komisyoncu resmi olarak işlemlerini alışverişini yapmaktadır. Yıllık hayvan pazarından ortalama olarak **140.000-150.000** küçükbaş hayvan alım satımı yapılmaktadır. Yine yıllık 30.000 civarında büyükbaş hayvan alım satımı yapılmaktadır. Hayvan yetiştiricileri pazarlama ve nakil sırasında bürokratik işlemler dolayısıyla sorunlar yaşamaktadırlar.

HAYVANCILIĞIN TEMEL SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Siverek'te hayvancılık ve ürünleri organize sanayi bölgesinin henüz kurulmamış olması ciddi bir sorundur. Bir an önce kurulması yetiştiricilere ucuz yer sağlanması ve besiciler için alt yapının oluşturulması gerekmektedir.
- Hayvancılık alanında kooperatifleşmenin olmaması yetiştiricilerin önemli bir sorundur.
- İlçede modern ve sağlıklı bir kesimhane kurulmuştur. ziraat Bankasının çiftçilere kredi vermemesi, **bölgeden ipotek kabul etmemesi sorundur**. Besiciler düşük faizli krediden yararlandırılmalıdırlar.
- Hayvancılıkla uğraşanlar küpe bulamadıklarından şikayet etmektedirler.
- Tarım müdürlüklerinde çok fazla bürokrasi ile karşılaşmaktadırlar.
- Yem desteklemesi bölgede hayvancılığın gelişmesine katkıda bulunacaktır.
- Makine ve araç konusunda destekleme yapılmalıdır.
- Hayvan ithalatının veya et ithalatının yapılmaması özellikle et besiciliğinin desteklenmesi.
- Büyükbaş hayvanlar için verilen kesim desteğinin **küçükbaş hayvan içinde verilmesi**

BAĞ ve BAHÇECİLİK:

Tarihi belgelerde Siverek çevresinde 3000 civarında bağ bulunduğundan bahsedilmektedir. Geçen süre içerisinde şehrin çevresinde bulunan bağların imara açılarak yerleşim yeri olarak belirlenmesi, Atatürk Barajı yapımıyla birlikte göletin büyük bir kısmının Siverek köylerini su altında bırakması ve özellikle bu bölgedeki bahçeleri ve tarım alanlarının su altında kalması bağ ve bahçecilikte gerilemeye neden olmuştur. Son dönemlerde nar konusunda çalışmalar yapıldıysa da bahçecilik yeterli durumda değildir.

Üretilen Bazı sebzeler

	Üretim Ton	Alan (dekar)

Domates (sofralık)	130.602	26.220
Domates (Salçalık)	17.629	3400
Biber (dolmalık)	6.975	4.500

Meyveler

	Üretim Ton	Alan (dekar)
Nar	527	1.645

Yıllara Göre Sebze Üretim Alanları

Yıllar	Üretim Alanı (Da)
2006	13.000
2007	16.000
2008	19.000
2009	20.000
2010	25.000
2011	28.000
2012	31,415
2013	32.000

SANAYİ:

Nüfusu 250.000'i geçmiş olan Siverek'te sanayileşme yok denecek kadar azdır. 1997 yılından bu yana yapımı için mücadele verilen Siverek Organize Sanayi Bölgesinin Kuruluş Protokolü Bakanlıkça onaylanmıştır. Ancak gelişmeler istenen düzeyde değildir. Bundan sonraki süreç hızlandırılmalı ve bir an önce faaliyete geçmesi için çalışmalar tamamlanmalıdır. İnsanlarımızın büyük bir kısmının geçim kaynağı olan hayvancılığımızın geliştirilmesi için düşünülen ancak uzun bir süredir hiçbir çalışma yapılmayan hayvancılık organize sanayi bölgesi çalışmaları yeniden başlamalı bir an önce hayvancılık faaliyetiyle uğraşan işletmecilerin sorunları çözüme kavuşturulmalıdır. Türkiye'de son yıllarda yapılan et ithalatı düşünüldüğünde Siverek gibi hayvancılığın merkezi durumunda olan yerlerde hayvancılık organize sanayi bölgesinin kurulmasının ve hayvancılığın modern usullerle yapılması Siverek kadar ülkemiz ekonomisi için önemi elzemdir. Hayvancılığın yanı sıra geliştirilmesi gereken süt sanayi Sanayinin gelişmemiş olmasının sonucu ilçede üretilen peynirden ve benzeri süt ürünlerinden istenilen gelir elde edilememektedir.

İŞLETMELER	
Hazır Beton	3
Hazır Yemek	8
Taş İşletmeciliği- Mermer	13
Tekstil	4
Peynir Üretimi	2
Hazır Su	2
Asansör Montaj	2
Et Entegre	2
Çırçır fab.	2
Yem imalatı	1
Un İmalatı	1
Mısır Kurutma Tesis	1

SİVEREK'TE SANAYİCİLERİN TEMEL SORUNLARI

- 1) Organize Sanayi Bölgesi olmamasından dolayı yer tahsisi ve organize olmanın sağladığı diğer desteklerden faydalanamamak
- 2) Kalifiye usta ve işçi bulmak
- 3) Çok sık kesilen elektrik enerjisi nedeniyle üretimin ciddi anlamda aksaması ayrıca diğer bölgelerde olan enerji desteğinden faydalanamamak
- 4) Alt yapı konusunda yaşanan sıkıntılar
- 5) Yeterli miktar ve kalitede hammadde bulunamaması
- 6) Bürokratik işlemlerin fazlalığı ve kamu kurumların üzerine düşen görevleri tam anlamıyla yerinen getirememesi
- 7) Üretilen ürünlere Pazar bulma sorunu.
- 8) Haksız rekabet sonucunda oluşan fiyat farklılıkları
- 9) Devlet desteklerinden yeterince faydalanamama

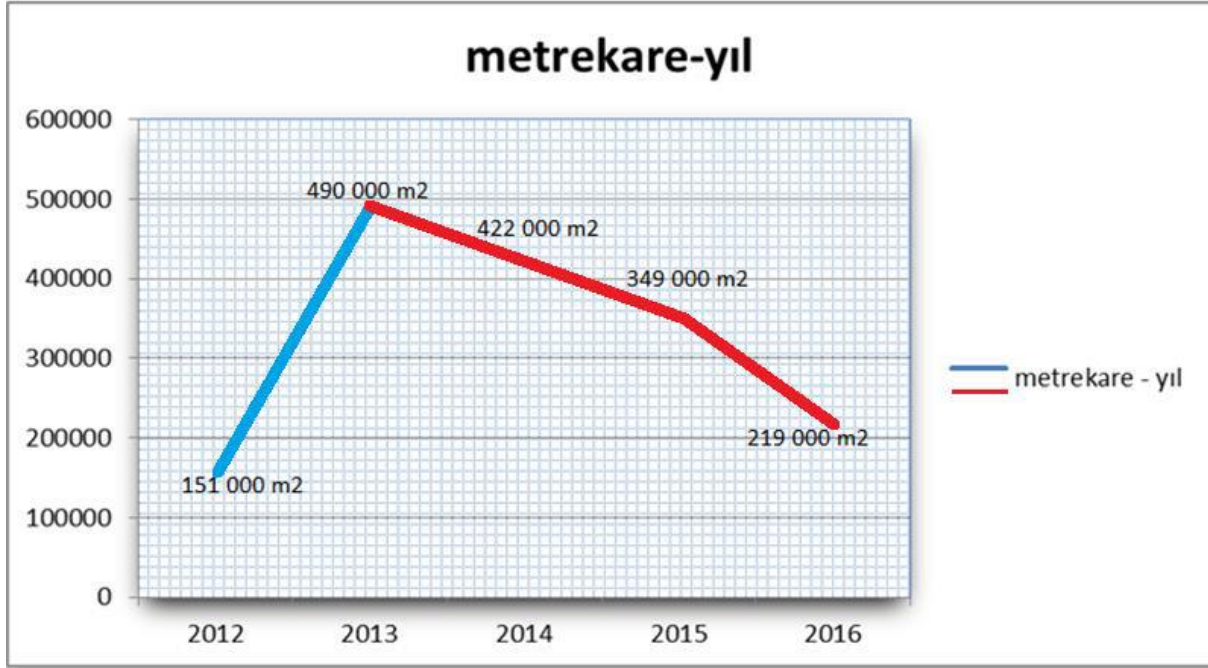

SİVEREK'TE İNŞAAT SEKTÖRÜ İLE İLGİLİ SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Ülkemiz gelişen, buna bağlı olarak ihtiyaçları artan bir ülke konumundadır. Diğer ülkelerde olduğu gibi, gelişimin ana eksenini ise kaçınılmaz olarak “inşaat” oluşturmaktadır. Barajlar, enerji üretim tesisleri, yollar, havaalanları, kentsel mekânlar, fabrikalar, hastaneler ve diğer tüm yaşamsal mekânlar ile o mekânları yaşanılır kılacak tüm altyapının ilk adımı “inşaat”la atılmaktadır. Geleceğe güvenle yürüme kararlılığında olan bir ülke, bu yürüyüşüne hiç şüphe yok ki “inşaat”la başlayacaktır. Sektöre girdi sağlayan ve faaliyetlerini bu sektördeki gelişmelere bağlı olarak devam ettiren diğer sektörlerin katkısı da dikkate alındığında inşaat sektörünün GSMH içindeki payının yaklaşık yüzde 30 seviyesinde olduğu görülmektedir. İnşaat sektörü, kendisine bağlı 200’den fazla alt sektörün ürettiği mal ve hizmete talep yaratan konumunda olup, bu yaygın etki, sektörün “ekonominin lokomotifi” olma vasfının en temel göstergesidir. İngiltere’de yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre, ortalama yeni bir evde 150 farklı meslek kolunu ilgilendiren 23.000 parça bulunmaktadır. Hiçbir ekonomik faaliyetin bu kadar çok doğrudan ya da dolaylı etki doğurma gücü olmadığı dikkate alındığında sektörün lokomotif gücünün, gelişmekte olan ülkeler için vazgeçilmez değeri daha açık olarak ortaya çıkmaktadır. İnşaat sektörünün gelişmesinde hükümet politikalarının, uluslararası kredi kuruluşlarının, politika ve ekonomiyi etkileyen kararlarının doğrudan etkisi bulunmaktadır. Yatırım kararını veren ya da onu finanse eden otoritenin tercihi bu alanda faaliyette bulunan firmaları doğrudan etkilemektedir. Yüksek oranlı - istikrarlı büyüme ve beraberinde istihdam yaratma ihtiyacı her zamankinden daha fazla olan Türkiye ekonomisi için, inşaat sektörünün önemi her zamankinden daha önemli hale gelmiştir.

Ülke genelinden yerele indirgeyerek,

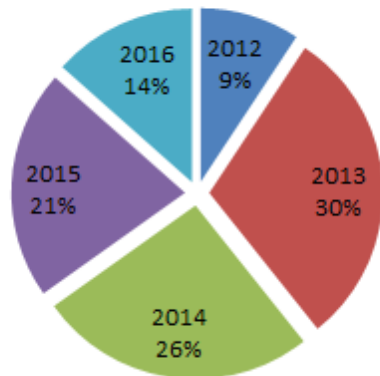
Kentimizin en önemli ekonomi lokomotifi olan inşaat sektöründe, son yıllarda azalan iş hacmi ve istihdam durumu ile ilgili sorunların, masaya yatırılarak çözüm önerilerinin geliştirilmesi artık kaçınılmaz hale gelmiştir. Ülkemizin içinden geçtiği sürecin her sektöre olduğu gibi inşaat sektörüne de olumsuz etkileri bilinmekle birlikte, Siverek'te azalan iş hacminin en önemli nedeninin yaklaşık 2 yıl önce başlatılan ve henüz sonuçlandırılmayan İmar Revizyon Planının olduğunu açıkça ifade etmek isteriz. Her kentte olduğu gibi, Siverek'te de imar planlarında yapılan lokal tadilatlar ve değişikliklerin süreç içerisinde planın bütünlüğünü bozduğunu ve mevcuttaki durumun yeniden güncelleştirilerek, yeni bir eylem planına ihtiyaç duyulduğunu bilerek, yapılmaya çalışılan İmar Revizyon Planı ile ilgili çalışmalarını takdirle karşılamaktayız. Ancak plan yapım yöntemindeki eksik ve aksaklıklar, bu 2 yıllık süreç içerisinde inşaat sektörünü olumsuz etkilemekle kalmamış, tam anlamıyla bitirmiştir. Plan yapılmaya başlanılan ilk dönemlerde, daha önceden bölgesel uygulanan, yoğunluk hesabıyla katın serbest bırakıldığı uygulamanın iptal edilmesi ve diğer bölgelerdeki gayrimenkul sahiplerinin mevcutta 2 veya 3 kat olarak planlanmış arazilerinin imar revizyonu ile daha fazla olacağı beklentisine girmesiyle birlikte bu bölgelere müteahhitler girmemeye başlamıştır. Kentsel dönüşüm ve riskli yapılar yasaının getirdiği kolaylıklar ve teşvikler sayesinde kent merkezinde yapılaşmalar devam etse de inşaat sektörünü ayakta tutmaya yetmemiştir. Zaten kent merkezinde Bitişik Nizam olarak yapılaşan bu alanlarla ilgili, yaklaşık 1 yıl önce Belediye tarafından alınan kararlar yapılaşma koşullarının cazibesini yitirmesi ve son aylarda harçlarla ilgili muafiyetinde kaldırılması ile birlikte bu alanlardaki iş imkanları da ortadan kalkmıştır.

Siverek'te inşaat sektörünün kent ekonomisine katkısının, başka kentlerde olan ciddi bir sanayi istihdamı veya farklı iş imkanlarının olmaması nedeniyle yaklaşık %50 civarında olduğunu düşünmekteyiz. Yani Siverek'te inşaat sektöründen doğrudan veya dolaylı olarak geçimini sağlayan 100.000 civarında bir nüfusun olduğunu tahmin etmekteyiz. Bu oranlar İnşaat sektörünün kent için ne kadar önemli olduğunu ve geçen bu 2 yıllık süreç içerisinde ne kadar kişinin zor durumda kaldığını görmek açısından oldukça önemlidir. Bu sebepler ivedilikle uygulamaya dönük bazı kararların alınmasını zorunlu hale getirmiştir.

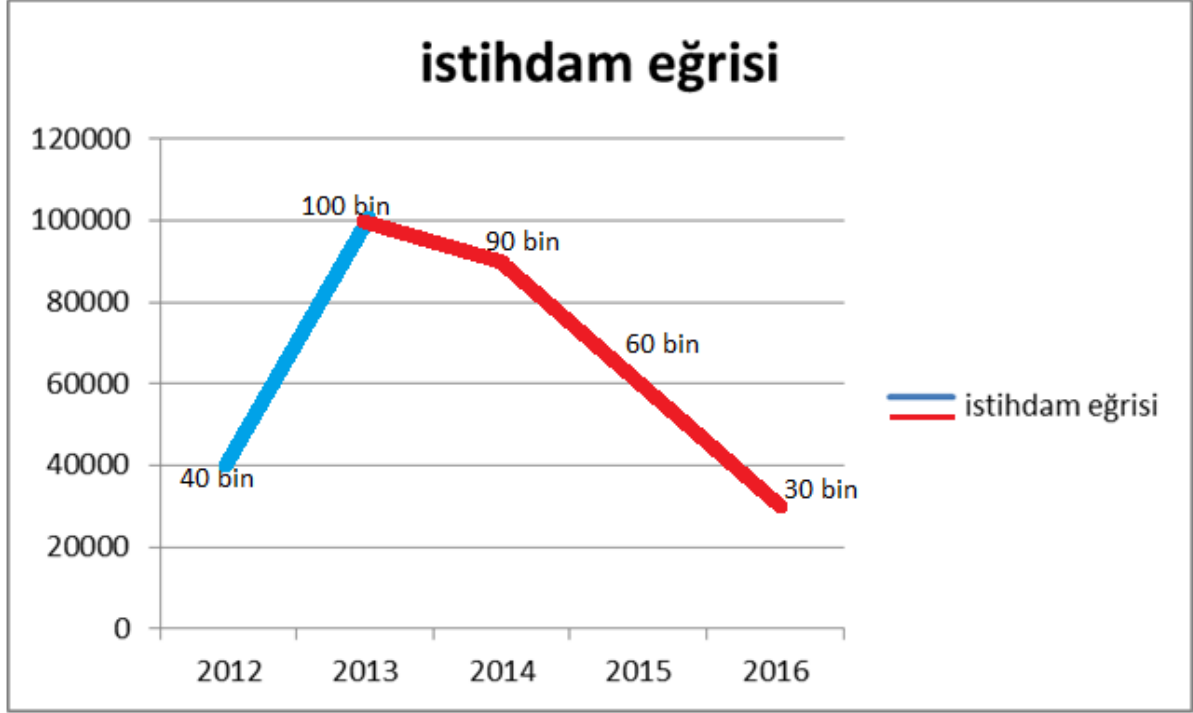
Beş yıllık süre zarfında yapılan yapıların yüzdeliğine bakılacak olursa;

5 yıllık metrekare yüzdeliği

Bilindiği üzere, yaklaşık 2 yıldır süren İmar Revizyon Planı kapsamında geçen ay tamamlanan 1/5000 İlave ve Revizyon Nazım İmar Planı Büyükşehir Belediye Meclisinde onaylanarak kesinleşmiştir. Bu aşamadan sonra 1/1000 Uygulama İmar planı ile ilgili süreç başlamaktadır. 1/5000 lik planın bu kadar

uzun süre sonunda tamamlanmasının ardından 1/1000 lik planın ne kadar sürede tamamlanacağı bilinmemektedir. Her ne kadar kısa bir süre içinde tamamlanması umut edilse de, bu beklentinin gerçekleşmeyeceği kaygısı ve plan ile ilgili bu belirsizliklerin ortadan kalkmadığı sürece inşaat sektörünün canlanamayacağı, inşaat sektöründen geçimini sağlayan yaklaşık 100.000 insanı, zamanı belli olmayan bu sürece mahkum etmenin doğru olmadığını belirtmek isteriz.

Sonuç olarak, Siverek Belediyesinden ricamız, 1/1000 lik plan hangi birimler tarafından yürütülüyorsa, gece gündüz demeden, yoğun bir mesai harcanarak tamamlanması için gereken neyse yapılmasını talep etmekle birlikte, bu ay itibari ile incelenmeye başlanacak 1/1000 lik taslak plan ve onaylanan 1/5000 lik plan incelenerek, değişiklik öngörülme alanlar ile ilgili olarak en geç önümüzdeki kasım ayı meclis toplantısında uygulamaya dönük kararların alınarak inşaat sektörünün önünün açılması ve daha fazla insanın mağdur olmaması için gereğinin yapılmasını temenni etmekteyiz. (Kaynak: Siverek Ticaret ve Sanayi Dergisi .... Sayı: 2 Türmatsan Matbaası. Malatya 2016)

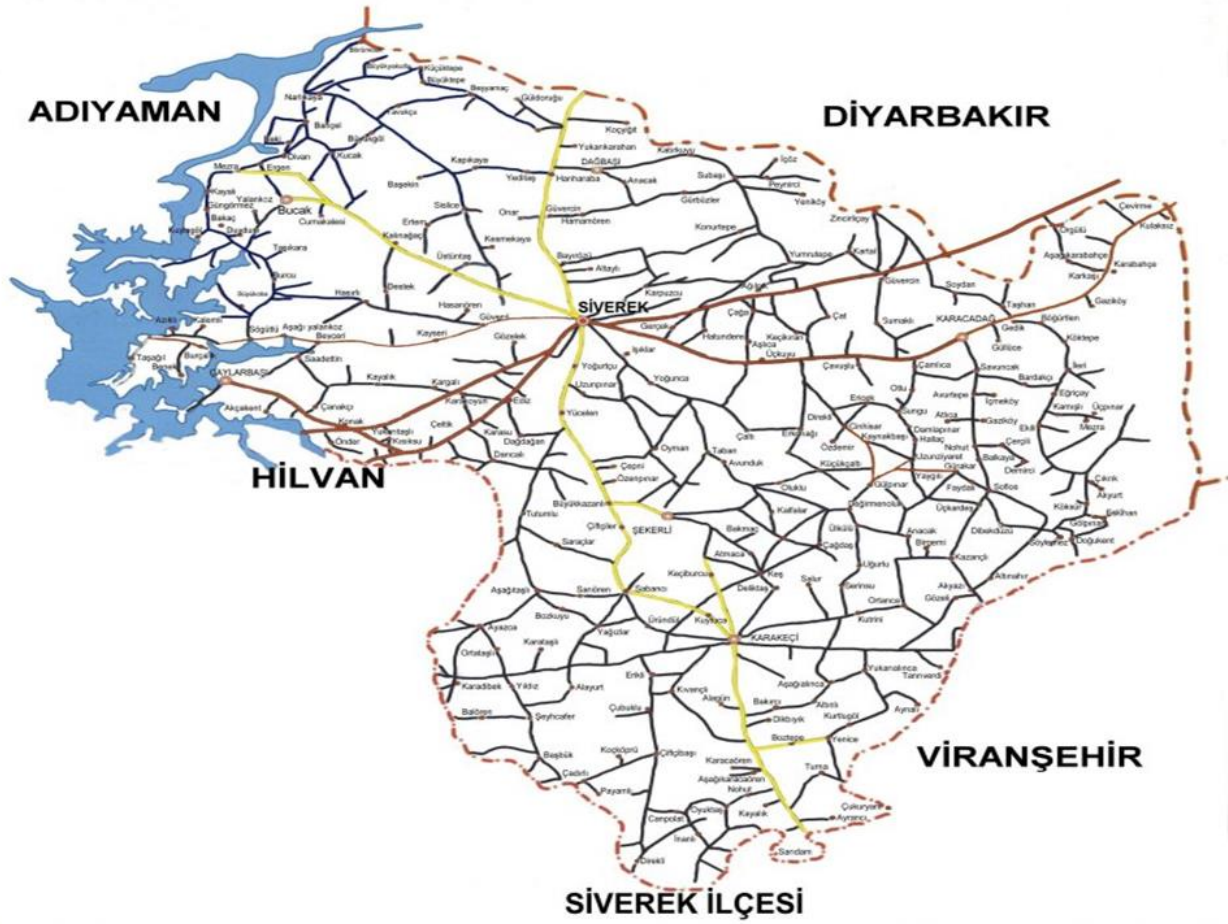
TURİZM

Siverek bölgede turizm açısından değerlendirilmesi gereken imkanlar bu güne kadar değerlendirilememiştir. Siverek Atatürk Barajına en çok kıyası olan ilçe olmasına rağmen ilçe veya bölge halkının yararlanabileceği bir mesire alanı dahi bulunmamaktadır. Oysaki Takoran Vadisi, Karacadağ, Atatürk Barajı, ilçede bulunan pekçok tarihi ve kültürel yapının turizme kazandırılması ilçe ekonomisine katkılar sağlayacaktır. Bu konuda il turizm müdürlüğü çeşitli kurumlarca defalarca davet edilmiş gelen yetkililer sadece ilçede gezip gitmişlerdir. İlgisizlik ve tanıtım eksikliği veya ilçenin sadece olumsuz haberlerinin sürekli olarak medyada yer alması insanların ilçeye bakış açısını da değiştirmektedir. Siverek bölgenin en güvenli yerlerinden biridir. Bölgede yaşanan terör hadiselerinin ilçeyi çok etkilemediği aşikardır.

Yapılması gereken doğru ve güzel tanıtım. Gelecek insanlar için konaklama imkanlarının cazip olması, mevcut olan 8 otel turizm için yeterli değildir. Özellikle Öğretmenevi ve ilçedeki kurumların dışarıdan gelecek misafirlerin konaklamasına uygun olacak şekilde kamu misafirhanelerinin de yapılması turizm alt yapısı için önemlidir. Alt yapı konusunda Takoran bölgesinde doğa sporları için alanlar hazırlanmalı (Dağcılık, treking, Su sporları, yüksek atlama (bungee jumping), yamaç paraşütü, yayla turizmi, kano ve su sporları için alanlar, turizm amaçlı olta balıkçılığı, çadır kamp alanları bölgede yer alan mağaraların önce ilgili uzmanlarla gezildikten sonra halka açılması, kışın daha da geliştirmek suretiyle karacadağ kayak merkezi, mesire ve dinlenme alanları, fotoğrafçılık ve doğa klüplerinin bölgede ağırlanarak tanıtıma katkı sunmaları, bu anlamda tanıtıcı kitap dergi broşür, web sayfalarının hazırlanması, sosyal medyanın tanıtım için kullanılması.)

Sorunlar çözümler

- 1- İlçenin tarihi ve turistik yerlerinin yerli halk tarafından dahi bilinmiyor olması ciddi bir tanıtım eksikliğidir.
- 2- Doğa sporları için alanların var olmasına rağmen gerekli alt yapının olmaması (barınma, kamp alanları, yol ve ulaşım imkanlarının sağlanması), ilimizde Halfeti örneğinde olduğu gibi dışarıdan veya ilçeden gelen ziyaretçilerin baraj gölünde gezi için kullanabilecekleri gezi teknelerinin sağlanması.
- 3- Karacadağ Kayak Merkezinin ulaşım, alt yapı ve konaklama sorunlarının çözümü, Gelen turistlerin konaklaması için kayak merkezinde veya yakın bir yerde konaklama imkanının sağlanması ve kayak yapılabilir sürenin uzatılması için çözümler üretilmelidir.
- 4- İlçede dışarıdan gelecek ziyaretçilerin konaklayabilecekleri yerlerin sayısının artırılması ve personellerinin dil ve diğer eğitimlerinin tamamlanması.
- 5- Siverek'in tanıtımını yapabilecek STK ların desteklenerek faaliyetlerinin artırılması.
- 6- Doğa ve su sporları için tanıtım ve eğitim verebilecek STK ların kurulmasının teşvik edilmesi mevcut olanların desteklenmesi.
- 7- Kent müzesinin bir an önce faaliyete geçirilmesi sayısının artırılması, restore edilen tarihi ve kültürel yerlerin halka ve turizme açık hale getirilmesi. Siverek kültürünün tanıtımı için etkin bir şekilde kullanılması.
- 8- Gençlerin su sporlarına ve doğa sporlarına yönlendirilmesi için kulüplerin kurulması burada gerekli alt yapının hazırlanması eğitimlerin yeterince verilmesi.
- 9- Siverek Vadisi Projesi Siverek turizmi açısından konaklama ve dinlenme açısından önemli bir merkez olacaktır. Bir an önce bitirilmesi gerekir.

TURİZM İÇİN DEĞERLENDİRİLEBİLİR TARİHİ VE TURİSTİK YERLER

Siverek Kalesi

Yaklaşık 4000 yıllık olan Siverek kalesi Asurlular döneminde yapılmıştır. Taş ve toprak yığılarak yapılan kalenin surları çeşitli savaşlarda yıkılmış son olarak M.S. 359 yılında Diyarbakır surlarıyla aynı dönemde Bizanslılar tarafından tamir edilmiştir. Son dönemlere kadar çevresinde evler bulunmaktaydı. Siverek Belediyesi tarafından etrafında çeşitli düzenlemeler yapılan kale onarım beklemektedir.

Ulu Cami

Tarih kitaplarında Artukluoğulları döneminde yapıldığı yazılıdır. Artukluoğulları'nın 1231 tarihlerinde Siverek'te hüküm sürdüğüne göre bu tarihlerde yaptırılmış olmalıdır. Kitabesinde Muhammedin oğlu Hamdullah tarafından yapıldığı yazılıdır. 1574 yılında minaresi yenilenmiştir. Bazalt taşlardan yapılmış olan cami dikine bir dikdörtgen plana sahiptir. Siverek'in en eski camisidir. Bazı eserlerde caminin kiliseden dönüştürüldüğü de yazılıdır. Son olarak 2003 yılında restore edilmiştir.

Hüseyin Çeribaşı Camii (Sulu Cami)

Nizip Savaşı sırasında Siverek ele geçirildikten sonra ordugah olarak kullanılmıştır. Kavalalı Mehmet Ali Paşanın komutanlarından Hüseyin Çeribaşı tarafından yaptırılmıştır. 1839 yılında savaş yapıldığına göre bu tarihlerde yapıldığı tahmin edilmektedir. Daha sonra birkaç kez tamirattan geçen cami bazalt taşlardan yapılmıştır. Enine dikdörtgen planlıdır. Avlusunda bulunan su kaynağından dolayı Sulu Cami olarak halk arasında isimlendirilmiştir.

Eski Hükümet Konağı

Eski Hükümet konağı 1904-1907 yılları arasında Sultan Abdulhamit döneminde yaptırılmıştır. Yaptırıldığı dönemde aynı zamanda belediye ve Adliye olarak da uzun bir süre kullanılmıştır. 1980 yılında yanmış ve uzunca bir süre harap halde bekledikten sonra 1999 yılında restore edilmiştir. Halen Kaymakamlık binası olarak kullanılmaktadır.

Cudi Paşa Hanı

Cudi Paşa Hanı eski adıyla Ali Efendi Konağı veya Hanı yapım yılı kesin olarak bilinmeyen, üzerinde herhangi bir kitabesi bulunmayan han. Ancak han, Cudi Paşa Hanı ismiyle bilinmektedir. Viranşehir Varidat Katibi Abdulcelilzade Zühtü Bayar'ın "Keşkül" isimli eserinde Hükümet konağının güneyinde 1907 yılında Ali Efendi Hanı ve otelinin yapıldığından bahsetmektedir, muhtemelen keşkülde adı geçen hanın bu handır. Ancak zamanla el değiştirdiği için adı değiştirilmiş olabilir. 2007 yılında Siverek Belediyesince restorasyonu yaptırılmıştır. Sosyal tesis olarak kullanılmaktadır.

Gazi Paşa İlkokulu

Gazi Paşa İlkokulu, 1904-1908 yılları arasında Padişah Abdulhamit döneminde birçok vilayete yaptırılan tıp bir binadır. 1908 yılında Siverek idadisi (lise) olarak açılmıştır. 1926 yılında Siverek ilçe yapıldıktan sonra ilkokula dönüştürülmüştür. 2003 yılında restore edilerek bir süre konuk evi olarak kullanılmış, 2012 yılından itibaren de anaokuluna dönüştürülmüş. Halen STK lar tarafından kullanılmaktadır.

Gümrük Hanı

Osmanlı son dönemi eserlerinden olan Gümrük Hanının kesin olarak yapılış tarihi ile ilgili tarihi bilgi bulunmamaktadır. Çevre illerin hemen hemen hepsinde Gümrük Hanı adında hanlar bulunmaktadır. Bölgede arazide bol olarak bulunan siyah bazalt taşlardan yapılmış olan han uzun bir süre ticaret merkezi olarak kullanılmıştır. 1920 yılında Siverek Belediye başkanlığına seçilen Mehmet Emin Odabaşı Urfa'nın kurtuluşundan önce Belediyeyi Gümrük Hanına taşımıştır. Urfa'nın işgali sırasında ilk toplantı bu binada yapılmıştır. İki katlı olan hanın üst katı son dönemlere kadar otel olarak kullanılmıştır. Belediye Başkanı Ali Murat BUCAK'ın girişimleriyle 2006 yılında Siverek Belediyesi tarafından restorasyonuna başlanılan Gümrük Hanı 2007 yılında bitirilmiş ve bu gün kültürel faaliyetler için kullanılmaktadır. Gümrük Hanı 2007 yılında restorasyonu bitirilmiş ve bu gün çeşitli kültürel hizmetler için kullanılmaktadır¹. 2017 yılında kent müzesi kurulması çalışmaları başlatılmış henüz açılmamıştır.

Cıncıklı Hamamı

Tam olarak hangi tarihte yapıldığı tespit edilememiş ancak Osmanlı son dönem eserlerinden olduğu bilinmektedir.. Duvarları düzgün kesilmiş bazalt taşlardan yapılan hamam klasik Osmanlı hamamları planındadır. Haçvari planlı 4 eyvanlıdır. Kubbeleri ve tonozları tuğladan yapılmıştır. Siverek Belediyesi tarafından 2011 yılında tamir edilen hamam kültür merkezi olarak kullanılmaktadır.

Terziler Evi

1901-1903 yılları arasında Terzilerin oğlu Osman Efendi tarafından Usta Polo Nişanyan'a yaptırılmıştır. İlçedeki evlerden farklı bir mimariye sahiptir. Geleneksel Siverek evleri avlu etrafında yapılmış odalardan oluşmaktadır. Terzilerin evi bunlardan farklı olarak iki katlı ve alt katında bir

---

¹ DEMİRBAĞ Hüseyin, Öğr.Gör. "Bir zamanlar Siverek" Siverek Belediyesi Yayınları S.

şadırvan inşa edilmiştir. Evin duvarlarında sert ve işlenmesi zor olan erkek bazalt taşlar kullanılmıştır. 2012 yılında Siverek Belediyesi tarafından restore edilmiştir.

Hamanlar Evi

Siverek Belediyesi ve Karacadağ Kalkınma Ajansı hibesiyle restorasyonu 2017 yılında tamamlanmış olan tarihi ev, kadınlar için Geleneksel Ürün Pazarı olarak kullanılmaktadır.

Tarihi Abdalağa Hamamı

Osmanlı eserlerinden olan Abdalağa Hamamı yıllardır hiçbir onarım yapılmadığından dolayı yıkılma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bir an önce restore edilerek ilçenin tarihi bina envanterine kaydedilmelidir.

Karacadağ Kayak Merkezi

2000 Yılında Siverek Kaymakamlığı tarafından yaptırılan kayak merkezi Siverek'e 60 Km uzaklıkta olup bölgenin tek kayak merkezi olması dolayısıyla yerli turistler için cazibe merkezlerinden biridir. Halen kafeterya 1adet bungalov tipi hizmet evi, kafeteryası ve mesire alanı dışında konaklama tesisi bulunmamaktadır. Yaklaşık 700 metrelik pisti ve 250 metrelik bir lift bulunmaktadır. Geliştirilmesi durumunda özellikle kış aylarında bölgenin turizm cazibe merkezlerinden biri olabilecek kapasitedir. Ayrıca yaz aylarında yayla turizmi açısından da değerlendirilecek yerlerden biridir.

Tarihi binalar ve evler

Siverekte anıtlar yüksek kurulu tarafından tescillenmiş çok sayıda mahalli evler bulunmaktadır. Bunlardan bir çoğu özelliklerini yitirmiş harabe durumdadır. Bu evlerle ilgili çalışma yapılmadığından ev sahipleri mağdur olmaktadır. Çok sayıda metruk bina uygun olmayan kişiler tarafından kullanılmakta bu durum şehir halkı için risk oluşturmaktadır. Şehir imar planına engel olan binalarla ilgili projelendirme yapılmalı hak sahipleri mağdur edilmemelidir.

Atatürk Barajı, Takoran Vadisi

Henüz turizme açılmamış olan bölge özellikle su sporları merkezi, olmaya aday yerlerden biridir. Nisibin köprüsünün tamamlanması bölgeye ulaşım kolaylaştırmıştır. Takoran Vadisi ve Atatürk Barajı özellikle su sporları ve dalış merkezi ve avlanma turizmi için kullanılabilir yerlerin başında gelmektedir.

Koçali Baba Türbesi

Sahabe olduğu rivayet edilen Koçali babanın meftun olduğu türbe Siverek Belediyesi tarafından 2017 yılında çevre düzenlemesine başlanmış kısa sürede tamamlanması planlanmaktadır. Siverek halkı ve çevreden gelen insanların ziyaret ettiği türbe ilçenin önemli ziyaret yerlerindedir.

EĞİTİM

SİVEREKTE YÜKSEKÖĞRETİM SORUNLARI

A-BARINMA VE BESLENME SORUNU

1994 yılında kurulmuş olan Siverek Meslek Yüksekokulunun halen 350 kadar öğrencisi bulunmaktadır bu öğrencilerin yaklaşık 250 kadarı aktif olup mevcut öğrencilerin yarısı kız öğrencidir. 2016 yılında faaliyete geçen Siverek Uygulamalı Bilimler Fakültesinin henüz 1 bölümü bulunmakta bu bölümün 2 sınıfı eğitim öğretim görmektedir. 1994 yılından beri bir ilçede resmi veya özel yükseköğretim yurdu bulunmadığından öğrenciler barınma sorunu yaşamakta dışarıdan gelen öğrenciler kayıt dondurmakta bazen ilçede okumaktan vaz geçmektedir. Öğrencilerin tercihlerinde yurt olmaması etkili olmaktadır.

2001 yılında kaymakamlığımızın girişimiyle 2 katlı bir ev kiralanmak suretiyle yurt yapma girişimi olmuş ancak idare edilemediğinden 1 yıl sonra vazgeçilmiştir. Geçmişte Otel sahipleri otellerini Yurtkur'a kiralamak istemiş ancak öğrenci sayısının azlığı dolayısıyla kabul görmemiştir.

Uzun bir aradan sonra yemek probleminin çözümü için rektörlük ödenek tahsis etmiş ancak öğrenci azlığı dolayısıyla sürdürülememiştir.

B- BÖLÜM SAYISININ AZLIĞI

Mevcut Fakültede 4 bölüm için YÖK'ten izin alınmış ancak öğretim Üyesi sağlanamamasından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır. Açılan kadrolara başvuru olmamakta dolayısıyla yani bölümlerin açılması güçleşmektedir. Meslek Yüksekokulunda 5 program bulunmaktadır bunlardan 3 programa öğrenci alınmaktadır (Gıda Teknolojisi, Bilgisayar programcılığı, Muhasebe ve Vergi uygulamaları). Diğer programların birinde 2 (Çocuk Gelişimi), birinde 1 öğretim görevlisi (Tıbbi Dökümantasyon ve Sekreterlik) olduğundan henüz öğrenci alınamamıştır. Öğrenci sayılarının azlığı beraberinde beslenme barınma ve ulaşım sorunlarını da getirmektedir.

C-KAMPÜS SORUNU

1994 Yılından bu yana Siverek Meslek Yüksekokulu için bina problemi bulunmakta idi 2013 yılında okulun YİBO binasına taşınmasıyla sorun hallolmuştur. Bina tamiratlarının ve lojman, Spor salonu gibi alanlarının tamirata bitirildiğinde daha iyi bir duruma gelecektir. Ancak Fakülte geçici

olarak eski hükümet konağında bulunmaktadır. İleride açılacak yeni bölümler ve okullar göz önüne alındığında bu bina yetmeyecektir. Dolayısıyla Siverek belediyesi tarafından Diyarbakır yolu üzerinde tahsis edilmesi düşünülen bir alan bulunmaktadır. Ancak herhangi bir resmiyet kazanmamıştır. Bir an önce en az 1000 dönümlük bir alanın tahsis edilmesi gerekmektedir. Ayrıca mevcut binaların tamiratlarının bitirilmesi ve eğitim öğretim için yeni alanların oluşturulması zorunludur.

Orta ve ilköğretim bilgileri eklenecek

BANKA ŞUBELERİ

Ziraat Bankası
Halk Bankası
İş Bankası
Akbank
Yapı Kredi Bankası
Vakıf Bank
Deniz Bank

SOYAL TESİSLER

- 1- Yurt
- 2- Yaşlı bakımı, yetim ve öksüzlerin kalabileceği yerler, aş evleri
- 3- Büyükşehir belediyesinin ulaşım imkanı sağlamaması dolayısıyla yaşlılar belediye ücretsiz olmalı
- 4- Yükseköğretimin geliştirilmesi kampus ve öğrencilerin barınma ulaşım sorunlarının çözülmesi
- 5-

Bankacılık ekleyelim

Siverek İlçemizin Sorunları

- ULUSAL DÜZEYDE TURİZM POLİTİKA EKSİKLİĞİ
- KAYNAK YETERSİZLİĞİ

- KAYNAKLARIN ADİL DAĞITILMAMASI
- TANITIM EKSİKLİĞİ
- TEKNİK PERSONELEKSİKLİĞİ
- ENVANTER EKSİKLİĞİ
- KOORDİNASYON EKSİKLİĞİ
- NİTELİKLİ İŞGÜCÜNÜN İLÇEDEN GÖÇ ETMESİ(BEYİN VE SERMAYE GÖÇÜ)
- ARKEOLOJİK ÇALIŞMANIN OLMAMASI
- YOKSULLUK
- TURİZMLE İLGİLİ KONAKLAMA TESİSİ YOK
- TURİZM İŞLETMELERİ EKSİKLİĞİ
- KENT KÜLTÜRÜNÜN YOK OLMASI VE GÖÇLERLE KIRSALLAŞMASI
- TESCİLLİ YAPILARIN HAK SAHİPLERİNİN MADDİ YETERSİZLİKLERİ NEDENİYLE KORUNAMAMASI,
- HALKIN BİLGİ EKSİKLİĞİ
- TURİZM İLE İLGİLİ EĞİTİM EKSİKLİĞİ
- BÖLGENİN İMAJ ALGISİNİN KÖTÜ OLMASI
- EĞİTİM SINAVLARININ İLÇEDE YAPILMAMASINDAN DOLAYI İLÇE TANITIMININ EKSİK KALMASI
- SAHİPLENME EKSİKLİĞİ
- KARACADAĞ KAYAK ALANI İÇİN KONAKLAMA TESİSİ YETERSİZLİĞİ (YAPILMIŞ BİR ÇALIŞMA VAR ANCAK YARIM KALMIŞ)
- EMLAK VERGİSİNDEN ALINAN PAYIN RESTORASYON İŞLERİNE TAHSİS EDİLMEMESİ, İLÇE BELEDİYELERİNE AYRILAN PAYIN YETERSİZLİĞİ,
- KÜLTÜR VARLIKLARINDA TABELA, GÖSTERGE EKSİKLİĞİ
- ELEKTRİK SORUNU
- ULAŞIM SORUNU

